

Chantal van Dam treft de essentie in 'Het Maggischip'

Annemse Courant

Monument voor een gestorven vader

Midden jaren zeventig debuteerde Chantal van Dam als schrijfster van verhaaltjes in het roemruchte Amsterdamse studentenblad *Propria Cures*. In die (studenten)tijd maakte ze zelfs deel uit van de redactie van *PC*. Daarna werkte ze aan een ander soort loopbaan: ze bracht het inmiddels tot ambtenaar bij het Ministerie van Landbouw, Visserij en Natuurbeheer.

door Ares Koopman

Dat de schrijverij en zij elkaar niettemin nooit helemaal konden loslaten, bleek in 1985, toen haar debuut-in-boekvorm, de verhalenbundel 'Middelen van bestaan', verscheen. En nu, weer zes jaar later, is er de novelle 'Het Maggischip'. Hiermee treedt Chantal van Dam regelrecht in de voetsporen van wie bij *PC* misschien wel haar meest illustere voorganger is geweest.

Net als wijlen Renate Rubinstein - want aan haar werk doet de in 'Het Maggischip' gepleegde aanpak denken - beweegt Van Dam zich namelijk gelijk een vis in het water in het door Rubinstein gepatenteerde genre van de autobiografische fictie.

De vertellende hoofdpersoon van 'Het Maggischip' ('ik') werkt, zoals Chantal van Dam zelf, als ambtenaar voor de Nederlandse minister van Landbouw op de afdeling Natuurbeheer: 'Soms vraagt iemand me: 'Wat doe je nou zo'n hele dag op het ministerie?' 'Ik bescherm de natuur,' zeg ik dan om er vanaf te zijn, want ja, wat doe ik daar?'

Juwel

Dat laatste klinkt, zo aan het begin van deze novelle, nogal cynisch en afstandelijk, maar de lezer die doorleest tot het einde van dit kleine, hecht gestructureerde juweel

van een werkje, begrijpt dat er van de ontroerende fijnschrijver Van Dam ook moeilijk een andere houding tegenover de natuur - i.e. tegenover het leven - verwacht mag worden.

Dat leven blijkt namelijk voor het meisje dat nu ambtenaar is, niet al te vriendelijk geweest te zijn; de natuur heeft haar hard en meedogenloos aan zijn wetten onderworpen - en doet dat tot op de huidige dag eigenlijk nog altijd. Over wat er op dit gebied in het verleden met haar is gebeurd, gaat het boek vooral, maar de schrijfster bericht daar subtiel-zijdelings over aan de hand van de herinneringsbeelden die haar bespringen naar aanleiding van hetgeen haar jonge kater Otto kort voor het verhaalden is overkomen. Deze Otto, cadeau gekregen van Maastrichtse kennissen, brengt de ene week door in het Amsterdamse bovenhuis van de 'ik', de andere week op en om de Uitgeester molen van Koen, de vriend met wie zij een LAT-relatie onderhoudt. Daar in Uitgeest loopt Otto weg, ze vinden hem na een aantal bange dagen dood langs de Broekpolderweg, en ze begraven hem op zijn favoriete plekje onder de wilgen in Koens tuin. Dan ook wordt definitief duidelijk waarom Chantal van Dam het korte levensverhaal van Otto geregeld onderbrak voor hoofdstukjes met flash-backs naar de jaren waarin ze, zelf nog een kind, eerst haar tien maanden jonge

■ Chantal van Dam.

Foto Bert Nienhuis

broertje Bart en vervolgens ook nog haar vader verloor: ze wil zich die beide mensen, en dan met name die laatste, her-inneren.

Om duidelijk te maken hoe moeilijk dat is, brengt ze haar verhaal via het graf van Otto op dat van haar vader: 'Zeventien jaar na mijn vaders begrafenis ontdekte mijn moeder dat zijn steen was verdwenen. Het graf bleek te zijn geruimd. We hadden verzuimd de pacht voor zijn rustplaats te verlengen en daarom

een latere periode dateren, waarin (haar) vader niet meer meedoet.' Was dat nu de man die voor haar het Maggischip bouwde (een schip van 'aan elkaar gesoldeerde stukken blik' waarbij in het dek 'een geelrode voorraadbus Maggi' was verwerkt) of toch die man die haar poëziealbum met 'een naar christelijk burgermansversje' had bezoeeld? Ze komt er niet uit.

Uiteindelijk resteert haar niets anders dan de portemonnee met inhoud die haar vader bij zich had op zijn laatste vakantie naar Oostenrijk: 'De kartonnen kaartjes leg ik op de vloer uit. Berg- und Talfahrt Lermoos-Grubigstein.' Op basis van dit en soortgelijk onooglijk materiaal is 'Het Maggischip', dat 'herinneringsmonument' waarover de schrijfster enkele jongetjes in een van haar Haagse lunchpauzes hoort spreken, tot stand gekomen. Met behulp van dit boek ('zoveel minder duurzaam dan steen') heeft Chantal van Dam die ene mens die toevallig haar vader was, nog weer even langer 'van het niets (willen) afhouden'.

Dat het haar gelukt is, dankt ze niet in de laatste plaats aan haar vermogen om over tragische zaken te berichten zonder daar ook maar één keer tragische grimassen bij te trekken - ze hanteert veeleer een heel eigen soort grimmige humor. Maar haar grootste verdienste schuilt er toch wel in dat ze op De 'Rubinstein-manier' 'de kunst gebruikt om ons het leven in de maag te splitsen.' Vooral daardoor groeit 'Het Maggischip' van een particulier verslag gemakkelijk uit tot iets wat aan de essentie van ons aller leven raakt.

Chantal van Dam, 'Het Maggischip'. Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, f 22,50.

hadden ze hem eruit gegooid. Zolang hij op het kerkhof lag hoorde hij nog een beetje bij de levenden, maar nu kon je hem zelfs geen dode meer noemen.' Ze had al eens, met de dichter Bloem, gedacht 'hoe zeer veel stiller dood dan slapen is', maar nu rest haar helemaal niets anders dan haar geheugen waaruit ze het beeld van die overleden vader zal moeten zien op te delven. Ook op dit punt werkt de natuur echter weer niet erg mee, want haar geheugen 'speelt (haar) scènes voor die uit